

پیرامون وظایف حکومت دموکراتیک - ائتلافی

برچیدن ساختارهای استبداد ولایی و نهادهای وابسته به ولایت فقیه مهم‌ترین وظیفه چنین حکومتی است. نخستین گام چنین حکومتی، دعوت مجلس مؤسسان برای تنظیم و تصویب قانون اساسی و نهادهای حاکمیت نوین است. اعضای مجلس مؤسسان با رأی مساوی، مستقیم، و مخفی، از بین همه شهروندان ایرانی، صرف نظر از جنس، زبان، ملیت، دین، و تعلق‌های سیاسی و عقیده‌ای، انتخاب می‌شوند. مجلس مؤسسان موظف خواهد بود تا درباره نوع حکومت و قانون اساسی جدید، تصمیم بگیرد.

حزب توده ایران، درباره برنامه حکومت آینده، که شکل آن به نظر ما می‌باید جمهوری باشد، نظرهای خود را به شرح زیر در معرض افکار عمومی می‌گذارد:

الف - تحول در سازمان‌های حکومتی

حزب توده ایران،

- خواهان تشکیل حکومتی دموکراتیک بر اساس اتحاد داوطلبانه کلیه خلق‌های ایران، و بر مبنای احترام متقابل و حقوق برابر است؛
- معتقد است که، برای تحکیم حاکمیت ملی، دفاع از تمامیت ارضی و یکپارچگی ملی، تأمین و استوار داشتن استقلال سیاسی و اقتصادی، کشور باید دارای نیروهای مسلح دفاعی نیرومند و کارا، و نیروهای تأمین [امنیتی] مردمی و دموکراتیک باشد؛
- مخالف جدی هرگونه حکومت دین‌سالارانه، و خواهان جدایی کامل دین از حکومت است؛
- معتقد است که، کلیه ارگان‌های حکومت ائتلافی آینده، از پایین تا بالا، باید از سوی مردم و برای مساوی و مخفی انتخاب شوند، و در برابر مردم پاسخگو باشند؛
- معتقد است که، مجلس شورای ملی ایران، عالی‌ترین مرجع قدرت حکومتی است که، نمایندگان برگزیده مردم در آن شرکت می‌کنند. قانون‌گذاری و نظارت

بر عملکرد دولت از وظایف مجلس است؛

- خواهان تأمین استقلال دستگاه قضایی کشور، بر اساس انتخاب دموکراتیک قضات، از سوی حکومت آینده و انحلال دستگاه قضایی کنونی است، که بر اساس اصل ولایت فقیه تنظیم گردیده است، و نیز خواهان انحلال نهادهای وابسته به آن از جمله دادگاه‌های انقلاب و جزاین‌ها، است؛
- خواهان لغو کلیه قراردادهای پیمان‌های آشکار و پنهان، و مغایر با منافع ملی و حقوق مردم ایران که از سوی رژیم ولایت فقیه به میهن ما تحمیل شده، است.

ب - حقوق و آزادی‌های سیاسی، فردی، و اجتماعی

حزب توده ایران:

- خواهان انحلال فوری همه ارگان‌ها و نهادهای سرکوبگر از جمله سپاه پاسداران، وزارت اطلاعات، دادستانی انقلاب، و بسیج است؛
- خواهان آزادی فوری و بدون قید و شرط همه زندانیان سیاسی - عقیدتی، اعلام بی‌اعتبار بودن اتهام‌ها و حکم‌های دادگاه‌های شرع - اعم از نظامی و غیر نظامی - و محاکمه علنی شکنجه‌گران و مسئولان کشتارهای جمعی زندانیان سیاسی ایران است؛
- حق حیات را حق طبیعی و خدشه‌ناپذیر انسان می‌داند، و خواهان لغو مجازات اعدام در قوانین جزایی کشور است؛
- خواهان تضمین خدشه‌ناپذیر و بدون قید و شرط آزادی اندیشه، دین، بیان، قلم، مطبوعات، و حق تشکیل حزب‌ها، جمعیت‌ها، اتحادیه‌ها، و سندیکا‌های صنفی است، و از حق انتخاب شغل، محل سکونت، و حق اعتصاب و حقوق مدنی و دموکراتیک شهروندان، دفاع می‌کند؛
- خواهان اجرای بدون قید و شرط «منشور جهانی حقوق بشر» و نظارت بر اجرای آن از طریق برپایی نهاد مستقلی با شرکت نماینده‌های سازمان‌ها، حزب‌ها، و گروه‌های سیاسی و صنفی کشور است؛
- خواهان تأمین حق انتخاب کردن برای همه افراد ۱۶ سال به بالا، و حق انتخاب

شدن برای همه افراد ۲۵ سال به بالا، صرف نظر از جنس، نژاد، مذهب، اندیشه، میزان تحصیلات، و ملیت است؛

- معتقد به تضمین مشارکت واقعی سازمان‌های مستقل و صنفی طبقه کارگر و زحمتکشان در اداره امور مربوط به شرایط کار و زندگی آنان در بخش‌های تولیدی، اداری، و خدماتی کشور است. بر این اساس، حزب توده ایران خواهان شرکت نماینده مستقیم کارگران در مدیریت صنایع، واحدهای تولیدی کشور، وزارت خانه‌ها، و نهادهای رسمی دولتی است.
- خواهان شناسایی بدون قید و شرط حقوق همه اقلیت‌های دینی و مذهبی تمامی شهروندان (سنی، مسیحی، زرتشتی، کلیمی، بهایی، و جز این‌ها) است.
- خواهان پایان دادن به تبعیض و سرکوب اقلیت‌های جنسیتی در ایران است.

پ - مسئله ملی

ایران کشوری است چندین ملیتی (کثیرالمله)، که در آن خلق‌ها و ملیت‌های گوناگون (فارس‌ها، آذربایجانی‌ها، کردها، بلوچ‌ها، عرب‌ها، ترکمن‌ها، ارمنی‌ها، و آشوری‌ها) زندگی می‌کنند، که دارای سرزمین، زبان، آداب و آئین، و رسم‌های ویژه خوداند. رشته‌های بسیاری خلق‌های گوناگون کشور ما را به هم پیوند می‌دهند. آن‌ها در درازنای سده‌های متمادی، تاریخ و سرنوشت مشترکی داشته‌اند، و دست در دست هم، در ابداع و ایجاد فرهنگ غنی کشورمان با هم همکاری کرده‌اند، و در راه استقلال و آزادی میهن مشترک خویش، ایران، دوشادوش هم، فداکاری کرده‌اند.

حزب توده ایران، طرفدار برابری کامل حقوق همه خلق‌های ایران و خواهان اتحاد داوطلبانه آن‌ها در چارچوب میهن واحد، و بر پایه حفظ تمامیت ارضی ایران، است. بر این اساس، حزب توده ایران، طرفدار سرسخت و وحدت کشور بر اساس استقرار حکومتی فدرال در ایران، و تأمین حقوق کامل خلق‌های ایران در تعیین سرنوشت خویش، و برخوردار شدن از کلیه حقوق ملی، اجتماعی، و فرهنگی است.

ت - زنان

رژیم ولایت فقیه با تجاوز و وسیع به حقوق زنان، و اعمال تبعیض در عرصه‌های گوناگون

از جمله در زمینه اشتغال، تحصیل، و حقوق فردی، ستم مضاعفی را که قرن‌هاست بر زنان میهن ما می‌رود، شدت بخشیده و وضعیت دهشت‌باری را به آنان تحمیل کرده است. از این روی، برنامه‌ریزی فوری در راه رفع این تبعیض‌ها، از جمله مهم‌ترین عرصه‌های مبارزه نیروهای ترقی‌خواه و حکومت ائتلافی آینده ایران است. بر این اساس، حزب توده ایران خواستار:

- الغای بی‌درنگ همه قوانین تصویب شده مغایر با شئون اجتماعی و انسانی زنان است؛
- سلب حق چند همسر گزینی و طلاق یک‌جانبه از سوی مردان است؛
- افزایش سن قانونی ازدواج برای دختران است؛
- الغای همه قوانین مرتبط با جداسازی جنسیتی، و الغای تمامی محدودیت‌هایی که از سوی رژیم به صورت قانون بر سر راه تحصیل، کار، ورزش، و هنر زنان ایجاد شده است؛
- تضمین حق مشارکت کامل زنان در تولید و اداره امور کشور از طریق تصویب قانون‌هایی مشخص به منظور پیش بردن چنین امری در جامعه است؛
- تضمین قانون برابری حقوق زن و مرد در همه زمینه‌ها، از جمله در زمینه اشتغال، انتخاب آزادانه همسر، طلاق، برخورداری از ارث، سرپرستی از فرزندان، شهادت دادن در برابر دادگاه، قضاوت، و جزاین‌ها، است؛
- پیوستن ایران به کنوانسیون رفع تبعیض از زنان است؛
- پرداخت دستمزد مساوی به زنان و مردان، در مقابل کار مساوی است؛
- ایجاد شبکه‌های فراگیر مهدکودک و کودکستان‌ها، برای کمک به زنان، به ویژه زنان شاغل، و ایجاد امکان‌های تربیتی برای کودکان، پیش از مدرسه، است؛
- تأمین حداقل ۶ ماه مرخصی نگهداری از کودکان برای زنان (یا مردان)، با دریافت حقوق، و تضمین بازگشت آنان به کار، و تأمین حق استفاده از مرخصی بدون حقوق برای زنان، تا یک سال پس از زایمان، با حفظ محل خدمت و حق برخورداری مادر از مرخصی با حقوق در زمان بیماری کودکان، است؛

- برنامه ریزی مرکزی برای ایجاد امکان‌های آموزش تخصصی، به منظور دسترسی زنان به درجه‌های علمی و ارتقاء شغلی برابر با مردان، است؛
- تأمین حق آزادی مسافرت زنان، است.

حزب توده ایران خواهان هموار ساختن همکاری مستقیم و دموکراتیک با سازمان‌های مستقل زنان در راستای پی‌ریزی قانونی آزادی‌های فردی و اجتماعی به همراه اشاعه فرهنگ برابری جنسی و طردِ شئون عقب مانده سنتی و دینی است.

ث - جوانان

جوانان، بزرگ‌ترین گروه جمعیتی میهن ما را تشکیل می‌دهند، و از این روی، مشکل‌ها و معضل‌های آنان از مسئله‌های بسیار مهم پیش روی جامعه ما در اوضاع کنونی است. رسیدگی فوری و عاجل به این مسئله‌ها و مشکل‌ها، از جمله بیکاری وسیع، نبود و یا کمبود امکان‌های آموزشی، فرهنگی، و ورزشی، و گستردگی ناهنجاری‌های اجتماعی که به دلیل محرومیت و فقر بی‌سابقه در جامعه، که به خصوص بین جوانان رواج پیدا کرده است، از اولویت ویژه‌ای برخوردارند. در این عرصه، تدوین برنامه اقتصادی مردمی، توسعه امکان‌ها، تعلیم و اشتغال، برای جوانان ضروری است. برنامه‌ریزی برای تربیت نسل جوان کشور، و آماده ساختن آنان برای اداره کشور، از جمله عرصه‌های مهمی است که نیازمند تحول‌ها و اقدام‌های زیر است:

- برپایی ساختار گسترده و سراسری آموزشی‌ای رایگان در همه سطح‌ها؛
- برنامه ریزی پر دامنه به هدف بالا بردن توان مادی و معنوی نظام آموزش عالی و تحقیقاتی کشور؛
- ایجاد ارتباط بین بخش‌های صنعتی و آموزشی در راستای امکان دستیابی به کارآموزی تخصصی؛
- گسترش هر چه بیشتر ورزش و امکان‌های تفریحی سالم برای جوانان، و لغو همه قانون‌ها و مقررات قرون وسطایی رژیم ولایت فقیه در زمینه ورزش؛
- به وجود آوردن امکان مبادله فرهنگی، علمی، ورزشی، و هنری با جوانان دیگر کشورها؛

کشور ما دارای نیروی کاری جوان و بسیار عظیمی است که بخشی چشمگیر از آن دارای تحصیلات و تخصص‌های مفید است. تنها از طریق بهره‌وری عادلانه و انسانی با هدف ارزش‌افزایی مادی و معنوی از این منبع و ثروت عظیم ملی، می‌توان در جهت انجام تغییرهای بنیادی اجتماعی - اقتصادی کشورمان گام برداشت. در این راستا برنامه اقتصادی ملی می‌باید با توجه به دموگرافی (جمعیت‌شناسی) کشور، بهره‌وری از فن‌آوری پیشرفته، و به موازات آن، گسترده شدن آزادی‌های فردی و اجتماعی در فضای مولد ابتکار و خلاقیت، که نسل جوان کشورمان را به سوی آینده هدایت کند.

ج - پیشنهادهاى حزب توده ایران برای برنامه اقتصادی مردمی

هدف راهبردی حزب توده ایران، تلاش برای ایجاد شرایط گذر به مرحله سوسیالیسم در کشورمان است. بر پایه درک ماتریالیسم تاریخی، حزب ما تکامل و تغییر انقلابی کشورمان به شیوه تولیدی سوسیالیستی را به گذر از مرحله‌های مشخص جامعه، یعنی تغییرهای کمی درجه رشد نیروهای مولده و رابطه آنها با مناسبات اجتماعی جامعه وابسته می‌داند. برنامه‌های اجتماعی - اقتصادی حزب ما، همواره با هدف به وجود آوردن تغییرهای بنیادی و گذر مرحله‌ای جامعه، مطابق با شرایط مادی و ذهنی آن، تدوین شده‌اند. محور تاکتیکی مبارزه ما، بالا بردن آگاهی و بسیج طبقه کارگر، قشرهای زحمتکش، و از جمله خرده بورژوازی، در به وجود آوردن پیوند میان شرایط ذهنی و عینی جامعه است. از این روی، در برهه کنونی، طرح دیکتاتوری ولایت فقیه، و گذر به مرحله ملی - دموکراتیک را مشروط به بسیج توده‌ها بر مبنای خواست‌های بی‌درنگ مادی آنان می‌دانیم.

ایران از نظر اقتصادی و اجتماعی، در زمره کشورهای در حال رشد است، کشورهایی که بر آنها روابط و مناسبات تولیدی عقب‌مانده سرمایه‌داری مخدوش حاکم است. در شرایط رشد انقلاب علمی - فنی و تسلط سرمایه‌داری جهانی، اقتصاد کشور ما در عمل، تک محصولی و وابسته به نفت و بدون تولید صنعتی و کشاورزی موثر است. ما معتقدیم که، ثروت ملی اصلی کشورمان برآمده از کار نیروی انسانی و منابع طبیعی غنی آن است. اما در طول یک قرن گذشته و تا به حال، این نیروی بالقوه عظیم، با بهره‌وری‌ای پایین، در راستای به وجود آوردن ثروت‌های نجومی برای قشرهای بورژوازی الیگارشی برنامه‌ریزی شده است. سرمایه‌داری تجاری غیرتولیدی، با وجود تفاوت‌های مشخص آن در طول حاکمیت دو رژیم سلطنتی و ولایی، در اتحادی نامقدس با بورژوازی بوروکراتیک، زیربنای اقتصادی کشورمان را بر مبنای واردات و فعالیت‌های انگلی غیرتولیدی شکل داده‌اند. از این روی، مختصه‌های کلیدی برنامه «کنگره ششم» حزب ما، در سطح کلان،

با هدف تغییر اقتصاد سیاسی کشورمان تنظیم شده‌اند. تدبیر و ارائه جزئیات راه حل‌های کارشناسی برنامه اقتصادی مردمی در دستور کار اقتصاددانان مترقی کشورمان است.

مختصه‌های کلی برنامه حزب ما بر مبنای تئوریک بنا شده‌اند، مبنای تئوریکی که، تغییرهای بنیادی روبنای سیاسی و زیربنای اقتصادی کشورمان را در پیوند اورگانیک با یکدیگر می‌داند. امتداد این اصل در مورد شرایط کنونی کشورمان یعنی: تلفیق مبارزه با دیکتاتوری ولایی به همراه برنامه عملی ایجاد تغییرهای بنیادی اجتماعی - اقتصادی در چارچوب حفظ استقلال ملی در برابر امپریالیسم. در اینجا نقش کلیدی را اکثریت مردم، یعنی قشرهای زحمتکشان، طبقه کارگر، و خرده بورژوازی به عهده دارند. بنابراین، برنامه‌های اقتصادی - اجتماعی حزب ما هنوز بعد از ۷۰ سال، منطبق با شرایط کنونی، با سمت‌گیری بارز به سوی نیروی کار و تولید، در صدد محدود کردن نقش سرمایه‌ها و سوداگری خصوصی تنظیم شده‌اند. آنچه که در مختصه‌های برنامه حزب ما در زیر برجسته است این واقعیت است که، عملی شدن چالش‌برانگیز آن‌ها مستلزم اقدام‌های هم‌زمان و به‌هم پیوسته‌یی است که تنها با نقش محوری حکومتی دموکراتیک و شفاف، و پشتیبانی توده‌ها می‌توانند تحقق پیدا کنند.

۱. ویژگی‌های کلیدی برنامه اقتصادی مردمی

- مبارزه برای محو کامل سرمایه‌داری بوروکراتیک به وسیله شفاف‌سازی و پاسخ‌گو بودن تمام نهادهای مدنی و دولتی؛
- محو نقش محوری فعالیت‌های دلالی و واسطه‌گری غیرتولیدی با به‌کارگیری سرمایه‌های خصوصی در جهت توسعه و رشد کشور، و نه برعکس. اولین گام‌های اساسی در محو نقش محوری سرمایه‌های مالی خصوصی، کوچک سازی حجم سرمایه‌های خصوصی به صورت عام، جلوگیری از تمرکز سرمایه‌های کلان خصوصی و تغییر جهت دادن سرمایه‌های غیرتولیدی به سوی فعالیت‌های تولیدی ارزش‌افزا است؛
- نظارت شفاف نهادهای حکومتی بر بازرگانی خارجی در جهت توسعه و ثبات تولیدات داخلی و ارتقاء نیروی کار ارزش‌افزا و پاسخ به نیازهای بنیادی شهروندان. به عبارت دیگر، تعدیل نقش فعالیت‌های وارداتی به عامل تکمیل‌کننده بخش تولیدی در برآورده کردن احتیاج‌های مصرفی جامعه، با رعایت اکید قانون‌های مالیاتی و گمرکی در حفاظت و گسترش تولید ملی؛

- شفاف سازی فعالیت‌های سرمایه‌های خصوصی با ایجاد نهادهای قانونی مؤثر و پاسخ‌گو در امر مبارزه پیگیر با فساد اقتصادی و به‌ویژه تقلب‌های مالیاتی. هدف در اینجا تحمیل مالیات‌های کمرشکن به تمامی بخش خصوصی نیست، بلکه ایجاد آن‌چنان سازوکاری (مکانیسمی) است که بر پایه آن بتوان فعالیت و رقابت بخش خصوصی را شفاف کرده و از سوداگری آن بر پایه رانت‌خواری و اعمال فشار تنزلی بر ارزش نیروی کار قاطعانه جلوگیری کرد. به عبارت دیگر، امکان رقابت سرمایه‌ها در بازار فقط بر پایه ارزش‌افزایی از طریق تحول فن‌آوری مجاز خواهد بود و نه از طریق تنزل درآمد زحمتکشان، واردات کالاها، و تخریب محیط زیست؛
- تأمین و تضمین قانونی حداقل درآمد و بازنشستگی برای تمام زحمتکشان، متناسب با نیازهای موجود در جامعه، و ترمیم سالانه حقوق و دستمزدها متناسب با نرخ تورم در کشور؛
- فعالیت مستقل و کاملاً آزاد سندیکایی در جهت حفاظت از حقوق زحمتکشان و ارتقاء کمی و کیفی نیروی کار. شرکت مستقیم نماینده شاغلان در فرایند تصمیم‌گیری‌های نهادهای عمومی و خصوصی؛
- ایجاد نظام فراگیر و رایگان خدمات بهداشتی و آموزشی در سراسر کشور بر مبنای نیاز هر شهروند؛
- حرکت به سمت جایگزین کردن در آمد نفت و گاز - در حکم پشتوانه اصلی هزینه‌های دولت - با در آمد حاصل از تدوین و اجرای دقیق نظام مالیاتی مؤثر، اختصاص دادن بخش عمده درآمد نفت و گاز به نوسازی ساختارهای راهبردی (استراتژیک) کشور مانند: ترابری، ارتباطات و فن‌آوری اطلاعاتی، بهداشت و آموزش. اجرای اکید گرفتن مالیات‌ها و شفاف کردن جمع‌آوری و هزینه‌کردن مالیات‌ها؛
- تنظیم برنامه‌ریزی توسعه کشور بر مبنای تحول تمام منطقه‌ها و مشارکت مستقیم شوراها و نهادهای محلی در حمایت برای برپا داشتن و تداوم نظام «فدرالیسم». به عبارت دیگر، فراهم آوردن زیرساخت‌های مادی لازم در راستای ایجاد برابری واقعی سیاسی - اقتصادی بین خلق‌های کشورمان؛
- برنامه‌ریزی وسیع ملی برای استفاده از همه امکانات موجود در جامعه، از جمله امکانات بخش خصوصی، برای ایجاد کار در جامعه از طریق سرمایه‌گذاری

ارزش افزا در راستای «ایجاد کار برای همه» در سطح کشور و از بین بردن بیکاری و نیمه بیکاری؛

- اختصاص دادن بخشی از درآمد نفت به «صندوق‌های ثروت ملی» و مدیریت حرفه‌ای این ابزار در جهت ایجاد ثبات اقتصادی در برابر بی‌ثباتی و تعرض‌های سرمایه‌داری جهانی. در اینجا تجربه برخی کشورهای دارای منابع سرشار طبیعی در ایجاد «صندوق یاری ملی» (ان. اس. اف)، توجه‌برانگیز است. هدف، به کارگیری هر چه بیشتر نظارت، و تحت الشعاع قرار دادن رابطه اقتصاد با سرمایه‌داری جهانی در جهت تضمین حاکمیت ملی، ترویج سیاست‌های مترقی بین‌المللی، و حفاظت از منافع ملی است؛

- تغییر بنیادی در قانون‌های ارضی با سهم کردن مستقیم دهقان در مالکیت و سود حاصل از آن، بالا بردن انگیزه کار تولیدی ارزش افزا، توزیع عادلانه ثروت در راستای برنامه ملی با هدف راهبردی (استراتژیک) کاهش واردات غذایی، و اعتدال در وابستگی کشور به بازار جهانی. منافع زحمتکشان شهر و روستا و همین‌طور امنیت ملی کشورمان ایجاب می‌کند که، یک بار و برای همیشه، مسئله زمین‌داران کلان بنا بر اصل منصفانه «زمین از آن کسی است که بر آن کار تولیدی می‌کند»، حل شود؛

- تدوین و اجرای دقیق قانون کار مطابق موازین بین‌المللی در چارچوب فعالیت صنفی مستقل زحمتکشان و مشارکت مستقیم و مؤثر نمایندگان کارکنان در امور تصمیم‌گیری و اجرایی شرکت‌های بزرگ خصوصی و نهادهای بخش عمومی؛

- گسترش فعالیت‌های اقتصادی و تولید کالاها و خدمات مبتنی بر «کارفکری» با قابلیت صدور به خارج و عرضه در بازار داخلی. در این عرصه، تجربه کشورهای دیگر نشان می‌دهد که مشارکت بخش دولتی و خصوصی، به ویژه سرمایه‌های تولیدی خارجی (با تأکید بر انتقال فن‌آوری و مدیریت مدبر) می‌تواند ترکیب مؤثری را ارائه دهد؛

- ارزیابی دائمی موقعیت و توان اقتصادی کشور به قصد پیوستن به نهادها و عهدنامه‌های منطقه‌ای و جهانی مبتنی بر همکاری عادلانه و رعایت منافع ملی، که می‌تواند چارچوب لازم برای گسترش بازرگانی کشور فراهم آورد؛

- جذب امکان‌های خارجی به منظور انتقال فن‌آوری، بالا بردن توان تولیدات منطبق با منافع ملی و قانون‌گذاری لازم در راستای جلوگیری از فرار سرمایه‌های کلان؛

- تحول بنیادی اقتصاد روستا بر پایه حمایت همه جانبه دولت از روستائیان کشور. تشویق فعالیت سرمایه‌های کوچک در سطح روستاها برای پاسخ‌گویی به احتیاج‌های محلی با در اختیار گذاشتن وام، فن‌آوری، شبکه ارتباطات و آموزش. تجربه عملی کشور هند و چندین کشور در آمریکای لاتین نشان داده است که این روش می‌تواند در تحول زندگی و ارتقاء ذهنیت زنان در روستاها تأثیر بسیار مثبت بگذارد؛
- برنامه ریزی مدون سرتاسری برای ایجاد مسکن برای همه شهروندان از طریق خانه‌سازی و محو فعالیت‌های سرمایه‌داری کلان بر مبنای اجاره مکان‌های مسکونی.

۲. برای پیشرفت و رشد اجتماعی

- تنظیم و توزیع عادلانه درآمد ملی از طریق ایجاد تناسب معقول و علمی میان دو بخش انباشت اجتماعی و مصرف در مجموعه اقتصاد ملی؛
- تدوین قانون مالیات متناسب با درآمد، با هدف تنظیم عادلانه درآمد ملی؛
- برنامه‌ریزی وسیع دولتی برای استفاده از همه امکانات موجود در جامعه، از جمله امکانات بخش خصوصی، برای ایجاد کار در جامعه از طریق سرمایه‌گذاری در بخش تولید، و تلاش برای از بین بردن بیکاری و نیمه‌بیکاری؛
- تأمین و تضمین قانونی حداقل دستمزد برای زحمتکشان، متناسب با نیازهای موجود در جامعه، و ترمیم سالانه حقوق و دستمزدها متناسب با نرخ تورم در کشور؛
- پرداخت کمک معاش به محرومان، زحمتکشان، و کارگران به طریق‌های مختلف، از جمله نظام یارانه مرکزی بر نیازمندی‌های عمومی؛
- تهیه و تدوین قانون کار و تأمین اجتماعی دموکراتیک، با مشارکت مستقیم نماینده‌های سازمان‌های صنفی کارگران و زحمتکشان؛
- به رسمیت شناختن قراردادهای جمعی برای کارگران واحدهای صنعتی، کشاورزی، تولیدی، و خدمات؛

- تأمین حقوق بازنشستگی برای کلیه زحمتکشان شهر و روستا؛
- ایجاد نظام فراگیر تأمین اجتماعی؛
- غیر قانونی کردن کار کودکان؛
- ایجاد امکان‌های رفاهی و آسایشی برای سالمندان و از کار افتادگان؛
- مبارزه با مفاسد اجتماعی از جمله اعتیاد و فحشا؛
- دگرگون کردن ساختار فاسد اداری رژیم ولایت فقیه، و ایجاد نظام اداری دموکراتیک، بر اساس ضابطه‌های دقیق تقسیم کار صحیح اداری، ترفیع بر اساس آزمودگی، سابقه خدمت و کیفیت کار، و تجدید نظر در قوانین استخدامی کشور؛
- حمایت همه‌جانبه دولت از روستائیان کشور، برای بهبود وضع دهقانان، از طریق کمک همه‌جانبه به تعاونی‌های روستائی، پرداخت وام‌های دراز مدت، تأمین ماشین آلات، بذر، کود، سم‌های شیمیایی، و بهبود شرایط کار و زندگی کشاورزان، و شامل شدن قانون کار و بیمه‌های اجتماعی در مورد آنان؛
- تعیین نرخ عادلانه برای محصولات کشاورزی از طریق نظارت مرکزی، و بیمه کردن این محصولات. ایجاد امکانات برای آموزش حرفه‌ای و تربیت کادر متخصص در امور کشاورزی، و تأمین و ارتقاء سطح بهداشت و آموزش و فرهنگ در روستاها؛
- توجه به مسائل ویژه دامداری و زندگی عشایری، از جمله تأمین مرتع برای تغذیه دام، ایجاد مراکز پزشکی برای مبارزه با بیماری‌های دامی، ایجاد سیلو و سردخانه‌های مجهز، و اعطای وام و دیگر کمک‌های دولتی به عشایر تهیدست و فراهم آوردن زمینه برای اسکان آنان؛
- ایجاد و تأمین نظام فراگیر و رایگان خدمات بهداشتی در سراسر کشور و زیر پوشش قرار گرفتن منطقه‌های محروم، از طریق گسترش این خدمات، و تأسیس بیمارستان‌ها، زایشگاه‌ها، آسایشگاه‌ها، و درمانگاه‌های سیار، و توجه جدی به امر ایجاد شبکه وسیع تربیت کادر متخصص پزشکی و بهداشتی. استقرار نظام بیمه درمانی، سوانح، نقص عضو و از کار افتادگی، بیکاری و فوت. تأمین حق بیمه کارگران و زحمتکشان از حساب کارفرمایان و دولت؛

- ایجاد و گسترش نظام آموزش اجباری و رایگان، تا پایان دوران متوسطه در سراسر کشور؛
- تکمیل و توسعه شبکه آموزش و پرورش، و آموزش عالی در سراسر کشور. برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در گسترش آموزش عالی برای تربیت کادر متخصص و علمی در امر مدیریت، مهندسی و پزشکی. تأمین آموزش رایگان کودکان، نوجوانان و جوانان، در همه مرحله‌های آموزش، از کودکان تا دانشگاه. تجدید نظر در برنامه‌های آموزشی کشور و زدودن آثار مخرب و ارتجاعی عملکرد سران رژیم ولایت فقیه از نظام آموزشی کشور، و ایجاد تسهیلات، و پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانشجویان خانواده‌های کم درآمد؛
- ایجاد شبکه آموزش سراسری نوین، یادگیری از راه دور، به خصوص در عرصه آموزش عالی، با استفاده از فن‌آوری نوین از جمله شبکه سراسری رسانه‌های گروهی از قبیل تلویزیون، اینترنت، و ایجاد موسسه‌های آموزشی‌ای که نظارت بر آن را عهده دار شوند؛
- برنامه‌ریزی جدی و درازمدت مرکزی، برای حل معضل مسکن در کشور، و تمرکز آن در دست بخش دولتی و تعاونی. تأمین مسکن مناسب برای زحمتکشان، با قیمت ارزان، و کمک به خانه‌سازی انفرادی خانواده‌های بدون مسکن، از طریق پرداخت وام‌های دولتی؛
- ایجاد نهاد کارآمد و مرکزی برای حفظ محیط زیست، و بالا بردن آگاهی عمومی در این زمینه؛
- پایه‌گذاری و گسترش صنعت ایرانگردی و جهانگردی (توریسم)، با بهره‌گیری از روش‌های نوین، به منظور کسب درآمد ارزی برای کشور؛
- ارائه برنامه علمی و عملی برای گسترش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، و بهره‌گیری لازم از فن‌آوری برای پیشرفت جامعه.

چ - سیاست خارجی

حزب توده ایران معتقد به سیاست خارجی‌ای مستقل در راستای حفظ استقلال و امنیت کشور، و در راه شکوفایی ایران است. بر این اساس، حزب توده ایران خواهان:

- استقرار مناسبات دوستانه و برابر حقوق با همه کشورهای است که استقلال و تمامیت ارضی ایران را به رسمیت بشناسند و در امور داخلی کشور ما دخالت نکنند؛
- انحلال پیمان‌های نظامی در منطقه، و پایان دادن به حضور نظامی نیروهای خارجی در منطقه خلیج فارس، و تبدیل این منطقه به منطقه صلح و عاری از سلاح‌های کشتار جمعی است؛
- همکاری نزدیک با کشورهای در حال توسعه، غیرمتعهد، و نیز جنبش‌های رهایی‌بخش ملی، به منظور مقابله با زورگویی‌های سرمایه‌داری جهانی و انحصارها در تحمیل سیاست‌های اسارت بار اقتصادی - اجتماعی ای است که اثرهای مخرب بر روند رشد اقتصادی - اجتماعی میهن ما و این کشورها دارد؛
- مبارزه برای مردمی کردن (دموکراتیزه کردن) روابط بین‌المللی و نهادها و ارگان‌های بین‌المللی، از جمله سازمان ملل متحد است. به گمان حزب توده ایران، نخستین گام در این عرصه، شناسایی حقوق برابر برای همه کشورها، و پایان دادن به روابط غیرعادلانه، و لغو حق «وتو» است؛
- انعقاد قرارداد و پیمان دوستی و همکاری با کشورهای حوزه دریای خزر است.

ح - فرهنگ، شکوفایی علم و فن

- زدودن مظاهر ارتجاعی و قرون وسطایی از جامعه، سمت و سوی اساسی مبارزه حزب ما را در این عرصه تشکیل می‌دهد و بر این اساس، حزب توده ایران خواستار:
- احیای فرهنگ ملی خلق‌های ساکن ایران، و کوشش در راه شکوفایی ادبیات و رشته‌های گوناگون هنری، و سنن، آداب، و رسوم مترقی خلق‌های ایران است؛
 - لغو تمام قوانینی است که مانع پیشرفت هنر موسیقی، سینما، نقاشی، پیکره‌سازی، تئاتر، و مجموع هنرهای ملی، است؛
 - برنامه ریزی برای رشد همه جانبه علم و فن، و استفاده از دستاوردهای انقلاب علمی و فنی، برای تأمین خودکفایی از طریق تعمیم و گسترش استفاده از فن‌آوری در زمینه‌های گوناگون است؛

- ایجادِ موسسه‌های تخصصی - پژوهشی، در زمینه‌های گوناگون علمی، و به وجود آوردن امکان‌های لازم برای بالا بردن درجه تخصص و کاردانی کادرهای علمی کشور است؛
- تشکیل فرهنگستان علوم است؛
- کمک به تشکیل ساختارها، و انجمن‌های ادبی، موسیقی، و هنری است.

خ - حفاظت از محیط زیست

حزب توده ایران مدافع سرسخت حفظ محیط زیست در ایران است. مبارزه با سیاست‌های نابخردانه حاکمیت کنونی در نابودی محیط زیست در ایران، از جمله نابودی جنگل‌ها، تخریب دریاچه ارومیه و تالاب‌ها، که باعث تغییرهای جدی جوی در میهن ما شده است از جمله وظایف مهم و فوری همه نیروهای مترقی و آزادی خواه ایران است.

حزب توده ایران، برنامه خود را که بازتاب شرایط رشد اجتماعی - اقتصادی کشور، و آرمان‌های ملی و دموکراتیک توده‌های وسیع خلق در مرحله مشخص تاریخی کنونی است، عرضه می‌دارد. حزب توده ایران، همه اعضاء و هواداران خود، همه قشرهای زحمتکش و مترقی جامعه، به ویژه و در درجه اول طبقه کارگر و متحدانش، دهقانان تهیدست، کارمندان، پیشه‌وران جزء، روشنفکران ترقی خواه و میهن دوست را فرا می‌خواند تا در راه عملی کردن این برنامه، به منظور دستیابی به آزادی واقعی، استقلال، صلح، و عدالت اجتماعی، و همچنین گشودن مسیر حرکت به سمت جامعه‌ی نوین و دموکراتیک، به سمت سوسیالیسم، جامعه‌ی عاری از بهره‌کشی فرد از فرد، تلاش ورزند.